کاتێ قەقنەس لەهەولێر سووتا.. حەیدەر عەبدولڕەحمان

ئامادەی بینینی مۆنۆدرامای (وەك قەقنەس دەسووتێم) ی نووسەر (گەزیزە عومەر) و دەرهێنانی (نەژاد نەجم) و نواندنی (هەوار فارس) بووم ، لەبەڕێوەبەرایەتی شانۆی هەولێر.
بێگومان کەباس لەسوتان دەکرێت، باڵندەی قەقنەس دەبێتە هێمای سوتان، چونکە هیچ سوتانێك دوای سوتانی ئەو بالندە ئەفسانەییە پێ لەئازارترو پڕ ئێش تر نیە، ئەگەرچی ئەو خۆی لەئاگر لەدایك بووە، لەنێو ئاگریشدا گیان لەدەست دەدات.
چیرۆکە ئەفسانەییەکان دەگێڕنەوە دەڵێن :
(قەقنەس) ئەو باڵندە گەردن سپیە بێ وێنەیە کە مرۆڤ نەیبینیووە، هەر کات بزانێ وادەی مردنی نزیك بۆتەوە، کۆمەڵە پوشو پەراشێك کۆ دەکاتەوەو خۆی دەخاتە ناوەڕاستی ئاگرەکە و خۆی دەسووتێنێ تا دەبێتە پارچەیەك لەخۆڵەمێش، دواتر هەر لەو خۆڵەمێشە قەقنەسێکی تر لەدایك دەبێتەوە ، بۆیە بەباڵندەی ئاگرو سوتان ناوبراوە.
گەزیزە عومەری ئەکتەرو دەرهێنەرو نووسەر، کە هەم نووسەری مۆنۆدراماکەیە، هەم کاراکتەرە راستەقینەکەیەتی لە دەقەکەدا، ئەو سوتانەی لەناخی دایە بەسوتانی ئەو باڵندەیە دەشوبهێنێ، کە کەس نەدەیبینی نەکەسیش هەستی پێ دەکات، سوتانێك لەئاکامدا دەبێتە مشتێ خۆڵەمێش.
دەرهێنەر (نەژاد نەجم) لەتەرح کردنی ئەو فەلسەفەی سوتانە، شتێ باس ناکات چندراوی فانتازیایەکی خەیاڵی بێت، بەڵکو هەوڵی ئەوە دەدات ئازارەکانی شانۆکارێك بەرجەستە بکات، کە بە دەم چاوەڕوانی و یادگارییەکانی ئازیزەکەی، دووچاری جۆرێك لەهیستریای دەروونی بێت و تۆش وەك بینەر هاتووی چێژ لەبینینی ئەو ئازارانە وەرگری وەك شانۆ.
دەرهێنەر لەچمکی سوتاندا دەیەوێت ئەو ئامرازانە بەکار بێنێ کە ئەتمۆسفیرێکی تراژیدی دروست بکات لەسەر شانۆو دیوی ناوەوەی کاراکتەرمان نیشان بدات، وەك :فەزایەکی سەرتاپا رەش، گۆرانی و موزیکی غەمگین، نیشاندانی تەقسێکی شین و گریان ، پۆشینی جلی ماتەمینی..
کەچی هیچ لەوانە ناچنە دەرەوەی بازنەی دیمەنێکی تەقلیدی و نابن بەئامرازێکی تەعبیریی و ستاتیکایی بۆ شانۆ،)ئەگەر (بەزمانی شانۆ بەرجەستەیان نەکەیت و نەیانخەیتە نێو چوارچیوەیەکی درامی

هاوسەنگ..

چونکە دیارە چەند ئەوەندەی دەرهێنەر لەئامرازە هێما بەخش و تەعبیریەکان و سینۆگرافیا دوور کەوێتەوە ، ئەوەندە زێتر ئاراستەی نمایش روو بەرووی روخان دەکاتەوە ..

بینەر کاتێك دەتوانێ تێت بگات و چێژ لەهونەرەکەت وەرگرێت، کە بەزمانی دراما قسەی لەگەڵ کەیت نەك بە ڕواڵەت، هەر گوتارێکی تری نا درامی بۆ دەسەڵاتی دەرهێنەر نیشان دەدات لەبەرجەستە کردنی ئامانجەکانی.

دەرهێنەر هەر بۆ ئەوەی کەشو هەواوو ئەتمۆسفیرو تەقسێکی حەزین باڵی خۆی بەسەر نمایشەکەدا بکێشێ، فەزای نمایشەکەی بەو کەشو هەوا ماتەمینیە خنکاندوە، دوو گۆرانی خستۆتە نێو ڕووداوەکانی نمایشەکە، یەکێکیان لەدەست پێکی دیمەنەکان کەگۆرانیەکی ناوازەو درێژو نەگونجاوە، بە تۆنێکی بەرزو ریتمێکی بلند بەشێوەیەك لەنمایشەکەت دادەبڕێنێ، ئەوە لە بیر کەیت بەرامبەر نمایشێکی شانۆیی دانیشتووی و ابزانی لە ئاهەنگێك دایت .

گۆرانی دووهەمیان کە دوا دیمەنی نمایشەکەو رادەست کردنی ئامانجەکانی کۆتایی بوو ، بەئاگر پژانێك کۆتایی هات کە لە یاری ئاگرین دەچوو، بە تایبەت بە تێکەڵ کردنی گۆرانیە کۆنە تەقلیدیەکەی قادر مەردان ـ گۆرانی بۆ ئومێدی، ئەمە وای کرد دوا چارەسەری درامی زۆر لاواز بێت وبە تەواوی بینەر بە تاڵ کاتەوە، لە هەردوو دیمەنی گۆرانی ئەکتەر کەوتە دەرەوەی بازنەی نمایشەکەو وەك پەیکەرێکی لێ هات بەدیار کۆتایی هاتنی ئاگر پژانەکە، تا یارییەکە تەواو بوو، ئەکتەر هەر بەچەق بەستراوی لەسەر سەکۆیەکە وەستابوو، چونە دەرەوەی ئەکتەریش، وای کرد تەقسەکە هیچ بەهایەکی نەمێنێ.

ئەو گۆرانیانە وەك ژەهر وا بوون بۆ کوشتنی نمایش، کە هەموو بونیاتە درامیەکانی لەسەر ئەکتەر وەستا بوو..

بینەر هەمیشە وێڵی دروست بوونی وێنەی درامیە چاوەکانی تێر کات لەجوانی و ستاتیکای شانۆیی ، بۆ ئەوەی چێژێکی درامی پێ ببەخشێت، لەو مۆنۆدرامایەدا بینەر هەست بەوە دەکات نمایشەکە بە وێنەی درامی تێر نەکراوە، سینۆگرافیا لاوازەو تەکنیك نیە، بەدەر لەچەند دیمەنێك نەبێ کە بوون بە فریاد رەسی رزگار بوونی بونیاتی نمایشەکە لە روخان، وەك دیمەنی دەف لێدانە عیرفانیەکە و گرنگی سەماو ریتمی دەف و دیمەنی سەما بازنەییەکە، کە پێویستی بە وزەو هەناسەیەکی درێژە ئەکتەر هەبوو، تێیدا هەوار فارس توانستێکی گەورەی نیشاندا لەپێرفۆرماتسێکی هاوسەنگ.

بەگشتی کێشەی بنەڕەتی نمایش لەخێرایی ریتمی نمایشەکە دابوو، کە کەمتر دەرفەتی بەجێ هێشتبوو بۆ تەئەمول کردن لە گەڵ پێرفۆرمانسی

ئەکتەرو سین□گرافیا، جگە لەوەی موزیك ر□□کی ئەوت□ی نەبوو لە ت□رکردنی دیمەنەکان ، هەروا خ□رایی ریتم دەرفەتی کەمتری رەخساند ب□ ل□ك جیا کردنەوەی کاراکتەرەکانی ترو ناساندنیان و چ□ژ وەرگرتنی ز□تر لەف□رمی نواندن ب□ هەر یەك لەو کاراکتەرە ل□ك جیا یانەی لەکاراکتەری سەرەکی دروست کرابوون.

نەژاد لەو بەرهەمەدا هەم دەرھ□نەرەو هەم سین□گرافیا، ب□ هەر یەك لەو دوو هونەرە بەئاراستەیەك ت□پە□یوە، هەست دەکەیت لەهەند□ دیمەنەدا سین□گرافیا وەك هونەر□ك ب□ ستاتیکای شان□یی ت□ر نەکراوە ، تەفاعولیان لەگە□ دیمەنەکاندا لاوازە، یاخود بە ش□وەیەکی راستەوخ□ دەچنە ناو رووداوەکان .

لە رووی دەرھ□نانیشەوە دەرھ□نەر هەموو قورسایی خ□ی خست□تە سەر ئەکتەر، وەك بزو□نەری بەھ□زی ریتمی م□ن□دراماکە، هەموو ئامرازەکانی دیکەشی تەنیا ب□ بەرجەستە کردنی ر□□ی کاراکتەر تەرخان کردووە.

هەوار فارس پیرف□رمانس□کی زیندووی هەیەو توانیویەتی جەستەی خ□ی لەرووی فیزیکییەوە ب□ دەرخستنی ز□ر ه□ما بەرجەستە بکات و ریتم□کی جەستەیی هاوکوف لەگە□ ئەتم□سفیری نمایشەکە دروست بکات ، ئەگەرچی ریتمی خ□رای نمایشەکە هیلاکی کردبوو.

بەگشتی نمایشەکە و□□ای سەرنجەکان هەو□□کی دیاری تیپی هەوارە لە کەرکووك ، کە لە هەلومەرج□کی سەخت دا هەو□ەکانیان بەردەوامی پ□ دەدەن و قەوارەی چلاکییەکانیان روو لە پەرەسەندنەو ئەمەش ج□گەی د□خ□شیە، بە□ام هەر بەرهەم□ك کە دەخر□تە بەر خو□ندنەوەیەکی رەخنەیی ناچارین هیچ پاساو□ك لە بەرچاو نەگرین و و□نەکە وەك خ□ی رەسم بکەین.